

N:o 48.

Af herr **Bergendahl** m. fl., *angående skrifvelse till Konungen i fråga om inrättande i Sverige af ett under statens vård stående penninglotteri.*

Det torde icke råda något tvifvel därom, att de föreskrifter, som hittills gifvits till förekommande af allmänhetens deltagande i utländska lotterier icke haft åsyftad verkan, och man har all anledning antaga, att författningsbestämmelser enbart icke skola vara tillfyllestgörande i sådant afseende. Deltagande i dylika lotterier från den svenska allmänhetens sida synes under senare tider hafva tilltagit i omfattning, och det är vid sådant förhållande icke underligt, att framställningar tidt och ofta framkomma om inrättande här i landet af ett statslotteri, afsedt ej mindre att i största möjliga mån förekomma anlitaandet af främmande lotterier än äfven att vinna bästa möjliga garantier emot det ockrande på allmänhetens benägenhet för lotterispel, som nu äger rum.

Att döma af en mångfald uttalanden i pressen och nu äfven af svenska myndigheter synes opinionen för ett statslotteris inrättande växa sig allt starkare. Sålunda hafva flera länsstyrelser i södra och mellersta Sverige uttalat sig till förmån för en sådan åtgärd och i Andra Kammaren har vid årets riksdag motion väckts uti nämnda syfte af femtio dess ledamöter, hvarförutan sju ledamöter förklarar sig instämma i motionärernas hemställan. Den meningsyttring, som sålunda afgifvits i Andra Kammaren, förtjänar allt beaktande, och då äfven undertecknade anse önskvärdt, att en utredning kommer till stånd, om och under hvilka villkor ett dylikt lotteri må här i landet inrättas, ha vi velat underställa frågan Första Kammarens samtida pröfning.

Af den redogörelse, som motionärerna i Andra Kammaren lämnat, inhämtas, att en svensk konsulattjänsteman i Köpenhamn gjort under-

sökningar angående storleken af de penningbelopp, som från Sverige gå till utländska lotterier och att han kommit till det resultat, att Sveriges bidrag till det danska klasslotteriet utgör omkring 6,600,000 kronor och till andra utländska lotterier omkring 8,400,000 kronor. Äro dessa beräkningar tillförlitliga — och att dömma utaf undersökningar från annat håll måste de i hvarje fall anses såsom mycket sannolika — äger alltså en utvandring rum af svenskt kapital, som måste verka mycket försvagande på vår ekonomiska ställning. Då endast en jämförelsevis obetydlig del af det utvandrade kapitalet återvänder såsom lotterivinst, uppgår den årliga kapitalförlust, som landet gör på utländska lotterier, till en summa, hvilken helt säkert öfverstiger hvad staten erhåller genom bevillningen af fast egendom och af inkomst. Det är icke underligt, att man känner oro öfver denna betydande ekonomiska kraftförlust och att man söker efter medel att förebygga den. Då de försök, som härutinnan hittills gjorts, misslyckats, har den öfvertygelsen vunnit insteg, att icke annat medel gifves än att inrätta sig på samma sätt som man gjort i utlandet.

I kraft af denna öfvertygelse och i känslan af det ogynnsamma inflytandet på kapitaltillväxten här i landet, som de utländska lotteriernas verksamhet utöfva, har frågan om ett inhemskt penninglotteris inrättande upprepade gånger förut dragits under Riksdagens pröfning.

Af dem, som motsatt sig därom framställda förslag, har framhållits, bland annat, att staten icke bör legalisera hvad ur moralisk synpunkt svårligen kan gillas samt att tillvaron af ett inhemskt lotteri sannolikt skall komma att öka spellusten. Häremot kan invändas, att köpanDET af lotter i ett penninglotteri ingalunda får betecknas såsom en i och för sig orätt handling. Först då köpanDET af lotter bedrifves af den enskilde i sådan omfattning att han äfventyrar sin ekonomiska ställning, eller han genom lotterispel söker förvärfva den utkomst, han borde söka vinna i ett redbart och plikttroget arbete, kan deltagandet i lotterispel anses moraliskt förkastligt.

Ett lotteri som genom sin organisation befordrar sådana öfverdrifter, må gifvetvis icke inrättas. Och emot en dylik osund spekulation måste ett lotteri, som står under sträng statskontroll, lämna större garanti än ett sådant, hvaröfver staten icke äger bestämmanderätt, men hvarifrån staten icke kan afhålla dem, hvilka hafva lust att däri deltaga.

Då lotterispel sålunda näppeligen kunna förekommas, måste staten äga rätt att efter faktiska förhållanden träffa sådana anordningar, att lotterispelet medför minsta möjliga olägenheter. I likartadt syfte har staten ordnat bränvinshandteringen och maltdrycksförsäljningen och så

bör vara målet för statens ordnande af den affärsverksamhet, som under namn af börsspekulation äger rum.

I de länder, där staten tagit hand om lotteriväsendet och medgifvit anordnandet af permanenta penninglotterier under statskontroll, torde moraliteten icke stå lägre eller hågen för arbetsamhet och sparsamhet vara mindre än annorstädes.

Varder ett statslotteri härstädes inrättadt, bör det, såsom förut framhållits, omgärdas af största möjliga garantier emot dess missbrukande och vinsten däraf bör användas till särskilda kulturella och filantropiska ändamål. Därigenom kunna sagde vinstmedel befrukta viktiga fält för statens verksamhet och komma företrädesvis de klasser till godo, hvifrån de flesta insatserna i lotterier antagas komma.

I den öfvertygelsen, att ett svenskt statslotteri kan ordnas på ett sätt, som i största möjliga mån tryggar emot en osund lotterispekulation och tillika skall vara i stånd att i väsentlig grad minska deltagandet i utländska lotterier, tillåta vi oss hemställa,

att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det täcktes Kungl. Maj:t taga under öfvervägande om och under hvilka villkor ett under statens vård stående penninglotteri må här i landet inrättas samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan pröfning kan föranleda.

Stockholm den 3 mars 1908.

K. Bergendahl.

Oscar Tropp.

A. v. Möller.

Alfred Sandwall.

H. E. Montgomery.

Hugo Wachtmeister.

Alexander Hamilton.
